

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
ul. Gorzowska 19
OPS:03.4.2023/AS
66-431 SANTOK

M. Poptenole
20.03.2023

URZĄD GMINY SANTOK WPLYNĘŁO	
PODPIS	<i>[Signature]</i>
DNIA	2023 -03- 20
DEKRETACJA	21/48/2023
DATA	21.03.2023
PODPIS	<i>[Signature]</i>

Santok 20.03.2023r.

Wójt Gminy Santok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku przedkłada sprawozdanie z zakresu Realizacji Zadań Wspierania Rodziny za rok 2022.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
[Signature]
mgr Anita Lukowiak

**SPRAWOZDANIE ROCZNE
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SANTOKU
Z ZAKRESU REALIZACJI ZADAŃ WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2022**

Santok, marzec 2023 r.

W 2022 r. rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji oraz przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku zapewnił wsparcie zgodnie z założeniami Programu wsparcia rodziny tj. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2021 – 2023, zgodnie z przyjętą Uchwałą Nr XXVII/247/2020 Rady Gminy Santok z dnia 16 grudnia 2020 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2021 – 2023. Na ich realizację składały się wszelkie działania związane z prowadzeniem pracy socjalnej, zapewnieniem wsparcia w postaci asystenta rodziny, poradnictwa specjalistycznego, usług opiekuńczych, czy prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

I. PODSTAWA PRAWNA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku w ramach zakresu realizacji zadań wspierania rodziny realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 821 z późn. zm.). Art. 179 ust. 1 określa, że w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadania.

Ponadto opiera się na poniższych aktach prawnych:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 172),
5. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327),
7. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j.

- Dz. U z 2022 r. poz. 1205 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),
 10. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
 11. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.),
 12. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.),
 13. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.),
 14. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.),
 15. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 966 z późn. zm.),
 16. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
 17. ustawa z dnia 07 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 z późn. zm.),
 18. uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego Gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014 – 2020,
 19. uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023,
 20. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.),
 21. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
 22. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577 z późn. zm.),
 23. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1092),
 24. ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1705 z

- późn. zm.),
25. Uchwała Nr XXVII/247/2020 Rady Gminy Santok z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023,
 26. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. Z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
 27. Uchwała Nr XL/392/2022 Rady Gminy Santok z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Santok na lata 2022-2025,
 28. Uchwała Nr XXX/288/2021 Rady Gminy Santok z dnia 10 marca 2021r. w sprawie utworzenia placówek wsparcia dziennego prowadzonych w formie pracy podwórkowej.
 29. Uchwała Nr XXXIX/381/2022 w sprawie przystąpienia Gminy Santok do realizacji Programu „Korpusu Wsparcia Seniorów” na rok 2022,
 30. Uchwała Nr XLVII/431/2022 Rady Gminy Santok z dnia 14 września 2022 r. w sprawie utworzenia ośrodka wsparcia Klubu Senior + w Płomykowie oraz nadania statutu,
 31. Uchwała Nr XLVII/432/2022 w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Klubie Senior + w Płomykowie,
 32. Uchwała Nr LII/458/2022 Rady Gminy Santok z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XLVII/431/2022 Rady Gminy Santok,
 33. Uchwała Nr XLIX/454/2022 Rady Gminy Santok z dnia 26 października 2022r. w sprawie utworzenia placówki wsparcia dziennego prowadzonej w formie pracy podwórkowej.

II. ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022

r. poz. 447 z późn. zm.). do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 pomoc rodziny wspierającej ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 zadania ministra właściwego do spraw rodziny ust. 3;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Wdrażanie modelowych rozwiązań pracy z rodziną wieloproblemową, w szczególności rozwój pracy socjalno - terapeutycznej i socjalno - wychowawczej z rodzinami, które są zagrożone w pełnieniu swoich funkcji to zadania realizowane zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje możliwość zastosowania rozwiązań, które mogą przyczynić się do

budowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodziny, która ma problemy w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej, a wszelkie działania realizowane są w oparciu o zasadę pomocniczości.

III. DZIAŁALNOŚĆ I ZADANIA ASYSTENTA RODZINY

Głównym celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej samodzielne wychowywanie dzieci. Asystent rodziny jako pracownik instytucji opiera swoje działanie na podstawie ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.).

Zakres obowiązków asystenta rodziny został wyszczególniony w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do jego zadań należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);

15. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
16. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
17. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
18. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
19. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
20. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm.) lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uznana jest za niezbędną.

Zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:
 - a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
 - b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
 - c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
 - d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
 - e) pomocy w integracji rodziny;
 - f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
 - g) dążeniu do reintegracji rodziny.
2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:
 - a) pracy z rodziną;
 - b) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.
3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Asystenta rodziny w wymiarze 1 etatu zatrudnia Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku na podstawie umowy o pracę w zadaniowym systemie czasu pracy, co pozwala na elastyczny czas pracy oraz realizację zadań dostosowanych do potrzeb. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od

stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak liczba ta nie może przekroczyć 15. Praca asystenta rodziny opiera się przede wszystkim na bardzo intensywnych relacjach z podopiecznymi. Wymagają nawiązywania i utrzymywania efektywnych kontaktów międzyludzkich, ciągłej współpracy z podopiecznymi. Do tego niezbędna jest łatwość nawiązywania relacji z innymi, bezkonfliktowość, umiejętność współdziałania i współpracy. Wymagana jest zyczliwość, uprzejmość i tolerancja oraz umiejętność zdobycia zaufania i sympatii. W tej pracy niezwykle ważna jest umiejętność organizacji czasu pracy. Efektem prawidłowo prowadzonej pracy z rodziną powinno być pozostanie dziecka w rodzinie lub jego powrót do rodziców, jeżeli uprzednio zostało umieszczone poza rodziną. Nadrzędnym celem pracy asystenta z rodziną jest niedopuszczenie do rozerwania więzi z rodzicami.

Wspieranie rodziny, w zakresie pracy asystenta rodziny jest procesem długotrwałym, dającym bardzo trudno osiągalne i wymierne efekty działania, powodującym doprowadzenie rodziny do istotnych zmian postępowania członków rodziny i ich sytuacji życiowej, niwelowania destruktywnych zachowań członków rodziny, samodzielności w realizowaniu spraw rodzinnych oraz podniesieniu jakości życia członków rodziny.

Zadaniem asystenta rodziny jest przede wszystkim udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w uzyskaniu zatrudnienia, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, co oznacza pomoc bardzo wszechstronną – od wsparcia w codziennych obowiązkach domowych, m.in. uczenia racjonalnego gospodarowania, żywienia, sprzątanía itp. do pomocy przy poszukiwaniu zatrudnienia, załatwianiu spraw urzędowych.

Ważne, że asystent rodziny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są zwykle ściśle powiązane. Najczęściej praca z rodziną zaczyna się od rozwiązywania jej problemów socjalnych. Asystent rodziny podpowiada m. in. jak gospodarować pieniędzmi, żeby ich wystarczyło, przekonuje, że trzeba płacić czynsz i gotować dzieciom obiady. W dalszej kolejności pomaga rozwiązywać problemy i konflikty, występujące w rodzinie, ponieważ bez ich rozwiązania często trudno wyeliminować uzależnienia, przemoc czy zaniedbywanie dzieci, nie mówiąc już o stałej pracy czy uzupełnianiu wykształcenia. Zachęca do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych oraz w zajęciach psychoedukacyjnych dla dzieci.

Partnerami w pracy asystenta rodziny są m.in. placówki oświatowe (szkoły, przedszkola, MOS), Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne oraz poradnie specjalistyczne i punkty konsultacyjne, placówki służby zdrowia, organy ścigania (policja, sąd), Centrum Kultury i

Rekreacji w Santoku, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Santoku, organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Santok *Pomocna Dłoń*, Stowarzyszenie *Blżej siebie z Wawrowa*), a także radni i sołtysi Gminy Santok.

IV. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie. Asystent w 2022 r. brał udział w następujących szkoleniach:

1. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – prawo i praktyka” - luty 2022 r.,
2. „Uzależnienia behawioralne, rozpoznanie, reagowanie, terapia” - marzec 2022 r.,
3. „Zastosowanie porozumienia bez przemocy w kontakcie z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie” - sierpień 2022 r.,
4. „Przemoc wobec osób niepełnosprawnych” - sierpień 2022 r.,
5. „Kodeks postępowania administracyjnego – Praktyka stosowania w pracy jednostek samorządu terytorialnego” - wrzesień 2022 r.,
6. „Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców gmin wiejskich w zakresie profilaktyki uzależnień” - wrzesień 2022 r.,
7. „Przemoc seksualna wobec dzieci” - listopad 2022 r.,
8. Seminarium „Rodzina – Rozwój – Demografia” – grudzień 2022 r.

V. WSPARCIE RODZIN

W ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku na rzecz wsparcia rodziny w 2022 r. podjęto m.in. następujące działania:

1. *Rodzina wspierająca* - informowanie o możliwości zostania rodziną wspierającą, której zadaniem nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających;
2. *Herbatka u asystenta* – konsultacje doradcy rodzinnego w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodziny. Asystent rodziny udzielił 30 konsultacji.
3. *Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Santoku* – specjalistyczne konsultacje doradcy rodzinnego (56 porad), specjalisty terapii uzależnień (54 porad) oraz instruktora terapii uzależnień (22 porady).

4. Kolonia *Aktywne wakacje* - wyjazd 20 dzieci na letni wypoczynek wraz z programem profilaktycznym do Domu Wczasów Dziecięcych we Wroniawach na 10 dni,
5. *Wakacje atrakcje* - impreza integracyjna dla rodzin z dziećmi wspieranych przez asystenta rodziny, w oparciu o działania edukacyjno-profilaktyczne,
6. Wyjazd integracyjny dla osób niepełnosprawnych do Gościmia – dofinansowanie z PFRON,
7. *Profilaktyczna 1 Liga. Edycja 2* – turniej w Lipkach Wielkich mający na celu pobudzanie aktywności sportowej dzieci i młodzieży do lat 14,
8. *Biała Sobota* – specjalistyczne bezpłatne porady medyczne w POZ w Lipkach Wielkich (maj, grudzień),
9. *Profilaktyczne Zielone Szkoły* – warsztaty edukacyjno – profilaktyczne dla uczniów ze szkół podstawowych z gminy Santok (kl. IV-VII),
10. *Naturalnie Profilaktycznie. Spotkanie 2. Wilki* - warsztaty profilaktyczno – edukacyjne dla uczniów i mieszkańców Gminy Santok,
11. *Ogranicza nas tylko wyobraźnia* - warsztaty dla osób niepełnosprawnych z decoupage oraz zajęcia muzyczne, dedykowane osobom niepełnosprawnym z terenu gminy Santok,
12. Piknik rodzinny dla osób niepełnosprawnych w Lipkach Wielkich, gdzie udział brali uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Santoku wraz z rodzinami oraz dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Lipkach Wielkich,
13. Warsztaty kulinarne – *Jednodaniowy posiłek – sycąco i smacznie* oraz warsztaty z niemarnowania żywności *Przechowuj z głową* dla osób korzystających z POPŻ (Santok, Jastrzębnik),
14. Kampania *Zachowaj Trzeźwy Umysł* - celem było kształtowanie wśród dzieci i młodzieży prozdrowotnych zachowań, uczniów szkół podstawowych,
15. Piknik integracyjny na promenadzie w Santoku (czerwiec) dla seniorów z klubów seniora,
16. Warsztaty dla dzieci ze świetlic podwórkowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym,
17. *Janczewska Dziesiątka – bieg po zdrowie* – wsparcie edukacyjno – profilaktyczne mieszkańców Gminy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom,
18. Integracyjna Spartakiada Osób Niepełnosprawnych na Marinie w Santoku zorganizowana przez Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” przy wsparciu Gminy Santok dla uczniów szkół podstawowych oraz podopiecznych

Środowiskowego Domu Samopomocy w Santoku,

19. Zajęcia profilaktyczne o charakterze sportowym skierowane do mieszkańców gminy Santok - siłownia w Lipkach Wielkich,
20. *W pułapce nalogowych uzależnień* - cykl spotkań dla osób niepełnosprawnych z zakresu uzależnień behawioralnych,
21. Realizacja Kampanii społecznej *Jak widzisz przemoc, Nie milcz* dot. przełamania izolacji milczenia w przemoc domowej, które jest przestępstwem,
22. *Tydzień Przeciwdziałania Przemocy* (28.11. - 02.12.2022 r.) - bezpłatne telefoniczne porady specjalistów dot. przeciwdziałania zjawiskom przemocy w rodzinie,
23. *Żyje zdrowo. Nie ulegam nalogom – Internet to nie wszystko* – konkurs plastyczny promujący aktywne spędzania czasu wolnego z rodziną, przyjaciółmi itd. Prace były wystawione w Centrum Handlowym „Askana” w Gorzowie Wlkp. w grudniu 2022 r. jako wystawa pokonkursowa,
24. Spektakle profilaktyczne dla uczniów (1) *Bajki na jednej nodze* (I-IV) oraz (2) *Wielka ucieczka* (V-VIII),
25. *Mikolajki 90+* - upominki i życzenia dla najstarszych mieszkańców Gminy, działanie realizowane wspólnie ze szkołą w Janczewie,
26. *Biesiada senioralna* zorganizowana w Starym Polichnie, której celem była integracja seniorów, wspólne biesiadowanie, zabawa i tańce,
27. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym w roku szkolnym 2022/2023,
28. Dożywianie w szkołach i przedszkolach w roku 2022 w ramach wieloletniego rządowego Programu ”Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (39 dzieci w tym 7 z Ukrainy),
29. Karta Dużej Rodziny – przyznanych (tradycyjnie 321, elektronicznie 322).

Ponadto rodziny korzystały z następującego wsparcia

1. dodatek węglowy
2. dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła
3. dodatek osłonowy
4. dodatek mieszkaniowy
5. program Czyste Powietrze
6. fundusz alimentacyjny.

VI. REALIZOWANE DZIAŁANIA NA RZECZ RODZINY W 2022 ROKU

Podstawą działania asystenta rodziny jest plan pracy z rodziną, opracowywany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty. Ponadto asystent rodziny prowadzi karty pracy asystenta rodziny dokumentujące każde spotkanie asystenta z rodziną i opis działań przeprowadzonych z rodziną. W celu realizacji zadań asystent rodziny wspierał w ciągu roku swoimi działaniami łącznie 13 rodzin.

Tabela nr 1. Koszt realizacji zadania w latach 2021-2022.

Rok	Koszt ogółem w zł	Środki własne gminy w zł	Dotacja w zł
2021	70.380,31 zł	68.380,31 zł	2.000,00 zł
2022	84.494,19 zł	81.494,19 zł	3.000,00 zł

źródło: opracowanie własne OPS w Santoku

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i dokonaniu analizy sytuacji rodzinnej, pracownik socjalny, jeżeli uzna za zasadne, występuje do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku, kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Wówczas prowadzone są działania w kierunku powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Tabela nr 2. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem w latach 2021-2022.

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba dzieci w rodzinach
2021	8	18
2022	13	33

Źródło: opracowanie własne OPS w Santoku

Tabela nr 3. Wsparcie rodzin przez asystenta w latach 2021 – 2022 z podziałem na sołectwa.

Sołectwo	2021	2022
Nowe Polichno	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Stare Polichno	1 rodzina (niepełna)	Nie dotyczy
Baranowice	1 rodzina (niepełna)	1 rodzina (niepełna)
Górki	1 rodzina (niepełna)	1 rodzina (niepełna)
Wawrów	2 rodziny (1 niepełna, 1 pełna)	3 rodziny (1 pełna, 2 niepełne)
Santok	1 rodzina (pełna)	3 rodziny (2 pełna, 1 niepełna)
Lipki Wielkie	1 rodzina (pełna)	1 rodzina (pełna)
Jastrzębnik	Nie dotyczy	1 rodzina (pełna)
Czechów	1 rodzina (niepełna)	1 rodzina (niepełna)
Gralewo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Ludziławice	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Mąkoszyce	Nie dotyczy	1 rodzina (niepełna)
Płomykowo	Nie dotyczy	1 rodzina (niepełna)
Ilość rodzin	8 rodzin	13 rodzin

Źródło: opracowanie własne OPS w Santoku

W roku 2022 asystent rodziny współpracował z 13 rodzinami, w tym zakończył współpracę z 3 rodzinami z uwagi m. in. na zmianę miejsca zamieszkania oraz osiągnięcie celu. W porównaniu do roku 2021 liczba uległa zwiększeniu. Powodem są trudności opiekuńczo – wychowawcze, choroby psychiczne oraz kryzysy życiowe. Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem wynosiła 6. W roku 2022 asystenturą nie były objęte rodziny z Ukrainy.

VII. WSPÓLFINANSOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Art. 8 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje do pracy z rodziną w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka jest rodzina, to też umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Główną przyczyną, z powodu której dzieci trafiły do pieczy zastępczej, jest uzależnienie rodziców od alkoholu, a tym samym brak zaspakajania podstawowych potrzeb dzieci oraz gdy jest zagrożone życie i zdrowie dzieci. Zanim Ośrodek wystąpi z wnioskiem do Sądu

o zainteresowanie się sytuacją dzieci w rodzinie, podejmuje określone formy działania we współpracy z instytucjami, które w swoim zakresie obowiązków mają wpisana pomoc dziecku i rodzinie. Jeżeli rodzice nie podejmują współpracy, a sytuacja dziecka jest zagrożona wówczas o sprawie zostaje powiadomiony Sąd. W przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z rodzicami podejmowana jest dalsza współpraca asystencka na rzecz powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek realizuje zadania dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej, tj. rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Łącznie w roku 2022 w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 15 dzieci. Asystent nie współpracował z rodzinami zastępczymi, bowiem pozostają one pod opieką i nadzorem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy wykonują zadania zgodnie z art. 77 ust. 3 – 6 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kwota współfinansowanych kosztów za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wyniosła:

Tabela nr 4. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej i placówkach w latach 2021-2022.

Rok	Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Koszt pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych
2021	116.813,73 zł	30.775,36 zł
2022	110.685,16 zł	26.317,60 zł

źródło: opracowanie własne OPS w Santoku

Z wieloletniej praktyki Ośrodka wnioskować można, iż niewielu rodziców podejmuje wyzwanie, jakim jest podjęcie działań, aby dzieci mogły wrócić do domu rodzinnego (wniosek na podstawie rozmów z rodzicami biologicznymi, z którymi współpracuje asystent).

W ramach swoich obowiązków asystent rodziny zobowiązany jest do udziału w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Są to zespoły powoływane przez Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp. czy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp., które monitorują i analizują sytuację rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do naturalnego środowiska. W 2022 r. asystent rodziny uczestniczył w 2 zespołach oraz sporządził 11 pisemnych opinii o rodzinach, które przekazywane były do w/w placówek.

Osiągnięte działania asystenta z rodzinami w 2022 r mają na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. To również:

1. podnoszenie kwalifikacji zatrudnionego asystenta;
2. praca z rodziną mająca na celu pozostanie dzieci w rodzinie biologicznej;
3. praca z rodziną, która ma trudności w prawidłowym funkcjonowaniu;
4. wsparcie rodzin poprzez pomoc w dostępie do skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa;
5. praca z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej mająca na celu jego powrót do rodziny biologicznej;
6. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

System wsparcia rodziny w Gminie Santok ma charakter lokalny i stwarza możliwość skorzystania z tego systemu odpowiednio do potrzeb rodziny mając na uwadze przede wszystkim dobro dzieci potrzebujących szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, troskę o ich harmonijny rozwój, przyszłą samodzielność życiową oraz zapewnienie ochrony przysługującym im praw i wolności oraz wspieranie rodzin ryzyka i zachęcanie do korzystania z dostępnej oferty wsparcia i pomocy.

VIII. PLANOWANE DZIAŁANIA W 2023 r.

Asystent rodziny wykorzystując swoje umiejętności wspomaga rodziny w szczególności:

1. w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
2. poprzez informowanie o sposobach spędzaniu czasu wolnego,
3. poprzez analizowanie z rodziną pisma urzędowe,
4. poprzez przekazywanie linków do stron internetowych z zabawami edukacyjnymi i ruchowymi;
5. poprzez przekazywanie informacji oraz wyposażenie rodziny w niezbędną wiedzę potrzebną w procesie wychowania dzieci,
6. poprzez modelowanie zachowań poszczególnych członków rodziny,

7. udzielaniu wsparcia emocjonalnego rodzinom.

Wykaz planowanych działań na rok 2023 związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny:

1. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
2. współorganizacja i współpraca przy tworzeniu i funkcjonowaniu placówek wsparcia dziennego;
3. współpraca w realizacji programów społecznych realizowanych w gminie Santok;
4. kontynuacja funkcjonowania placek wsparcia dziennego;
5. podnoszenie kwalifikacji zatrudnionego asystenta;
6. ciągła praca z rodziną mającą na celu pozostanie dzieci w rodzinie biologicznej;
7. ciągła praca z rodziną, która ma trudności w prawidłowym funkcjonowaniu;
8. wsparcie rodzin poprzez pomoc w dostępie do skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa,;
9. ciągła praca z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej mającą na celu jego powrót do rodziny biologicznej;
10. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej;
11. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej;
12. prowadzenie monitoring urodzin o statusie zakończonych;
13. kontynuacja Akcji *Wakacje atrakcje* - pikniku dla rodzin z dziećmi wspieranych przez asystenta rodziny;
14. dalsza realizacja zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej polegającego na prowadzeniu Placówek Wsparcia Dziennego.

W roku 2022 została przyjęta Uchwała Nr XLVII/431/2022 Rady Gminy Santok z dnia 14 września 2022 r. w sprawie: utworzenia ośrodka wsparcia Klubu Senior +w Płomykowie oraz nadania statutu. Klub Senior+ w Płomykowie został utworzony w celu zwiększenia aktywnego uczestnictwa seniorów 60+, którzy są nieaktywni zawodowo w życiu społecznym oraz zapewnienia im wsparcia poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Klub rozpoczął swoją działalność w styczniu 2023 r.

IX. DZIAŁANIA W CZASIE I INWAZJI ROSJI NA UKRAINE

Dnia 24 lutego 2022 r. rozpoczęła się inwazja Rosji na Ukrainę. Nastąpiły intensywne ataki na ludność i infrastrukturę cywilną. Państwo Polskie zdecydowanie zapewniło wsparcie humanitarne, polityczne, finansowe i wojskowe. Zapewniło wsparcie uchodźcom uciekającym przed wojną w Ukrainie, w ramach mechanizmu tymczasowej ochrony.

Obywatelom Ukrainy, którzy po 24 lutego 2022 r. przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa przysługiwała pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Świadczenie z OPS w Santoku otrzymało 313 obywateli Ukrainy. Udzielono pomocy także poprzez:

1. utworzenie miejsca tymczasowego pobytu dla 30 osób na sali wiejskiej w m. Gralewo celem gotowości przyjęcia osób uchodźczych z terenu objętego konfliktem zbrojnym,
2. utworzenie miejsca docelowego pobytu w mieszkaniu stanowiącym własność gminy Santok do 8 osób (zawarcie porozumienia z Wojewodą Lubuskim na koordynację punktu); łącznie było 12 osób, w tym 5 dzieci,
3. utworzenia miejsca zbiórki na terenie Mariny Santok przyjmowania darów dla uchodźców z Ukrainy,
4. prowadzenie monitoringu stanu napływającej ludności z Ukrainy na administrowany teren w celu umieszczania w tymczasowym miejscu schronienia (hotele, pensjonaty, kwatery prywatne),
5. prowadzenie stałej współpracy z punktem Relokacji LUW odnośnie przekazywania danych osób, które znalazły schronienie na terenie gminy Santok,
6. pozyskanie środków żywnościowych dla osób z Ukrainy, które zamieszkują administrowany teren (sukcesywne przekazywanie żywności przez Ośrodek Pomocy Społecznej do docelowych miejsc), jak również wydawanie w ramach programu POPŻ,
7. opłacenie posiłku dla dzieci chodzących do placówek oświatowych w ramach programu *Posilek w szkole i domu*,
8. zainteresowani rodzice mieli możliwość zgłoszenia dzieci do przedszkoli i szkół.

Ponadto osoby prywatne, które przyjęły do zakwaterowania otrzymywały dofinansowanie do pobytu obywatela. Pomoc finansowa wynosiła 40 zł dziennie przez maksymalnie

120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy do Polski. Na osoby przebywające w mieszkaniu gminnym Gmina Santok miała podpisaną umowę z Wojewodą Lubuski.

W wyniku działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku w roku 2022 całe rodziny podniosły swoje umiejętności w zakresie: prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania czasem i planowania budżetu domowego, umiejętności opiekuńczo – wychowawczych i społeczno – personalnych oraz zwiększyły motywację do działania. Zatrudniony asystent rodziny pozwala wzbogacić ofertę świadczenia usług społecznych w zakresie asysty rodzinnej. Należy stwierdzić, że realizacja zadań związanych z wspieraniem rodziny i ich rezultaty będą zależały w dużej mierze od współpracy instytucji, placówek i organizacji pozarządowych, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę. Nadrzędnym celem realizowanych zadań jest zapewnienie każdej rodzinie kompleksowego, spójnego i zintegrowanego wsparcia, które przyczyni się do jej rozwoju biopsychicznego, społecznego, kulturalnego oraz materialnego. O podjętych działaniach na rzecz wsparcia rodziny była umieszczona informacja na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku, Gminy Santok, jak również rozpowszechniona na tablicach ogłoszeń w poszczególnych sołectwach, placówkach oświatowych i parafiach.

Opracowanie: Anna Siwak – asystent rodziny z Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku

mgr Anita Fulkowiak
KEROWNIK
Ośrodek Pomocy Społecznej